

at kunne gaa saa yderlig, som han nu er med til, ligesom han mente, at man ingenlunde kunde behandle Spørgsmaalet om Besættelsen af Præsteembederne sammen med Lønningsspørgsmaalet. Det er kun disse Bemærkninger, jeg har troet at burde fremsætte paa Grund af den foreliggende Situation.

Høgsbro: Jeg tror rigtignok ikke, at den nuværende Situation bliver meget belyst ved, hvad enkelte Personer kunne have sagt eller ikke sagt for flere Aar siden, og endnu mindre tror jeg, at det er Tilfældet med Sagen selv. Smidertid skal jeg gjerne gaa ind paa i det Mindste Noget af, hvad det ærede Medlem anførte, saavidt jeg opfattede ham. Min Stilling var det den Gang og er endnu, at, inden vi faae en Lov om Balget af Præsterne, er det godt at have en Lønningslov. Men fordi vi behandlede de to Love samtidigt, er det ikke givet, at Loven om Balget af Præsterne skal komme før Lønningsloven. Det har tværtimod, saa vidt jeg erindrer, bestandig i de senere Aar været forudsat, at den førstnævnte Lov skulde komme bagefter eller i alt Fald samtidigt med den sidstnævnte. Maa ske jeg endogfaa kan glæde det ærede Medlem med at meddele ham den Modsigelse til min nuværende Stilling, at jeg en Gang her i Salen har talt for en Lov om Balget af Præsterne, uden at der var Tale om nogen Lønningslov. Det var i 1858 — vistnok det Aar, det ærede Medlem sigtede til, da han nævnte 1856, thi i 1856 var der, saavidt jeg erindrer, ikke nogen Forhandling om Balget af Præsterne, en Feiltagelse, der for øvrigt tyder paa, at det ærede Medlems Oplysninger ikke ere fuldt saa paalidelige, som han siger, at jeg talte for en saadan Lov, uagtet der den Gang, som sagt, ikke var Tale om noget Lønningsforslag, men det daværende Forslag var, som jeg vist ogsaa udtrykkelig fremhævede, af den Betskaffenhed, at det ikke var ubilligt mod de ældre Præster, og jeg sagde desuden, i alt Fald Aaret efter, at vi, naar vi først havde faaet en Lov om Balget af Præsterne som den, der den Gang var Tale om, upaatvivelig meget snart vilde faae en Lønningslov; den vilde da blive et Middel til at fremkalde en saadan Lov. Det er nemlig en Selvfølge, at disse to Lovforslag staae i meget nøie Forbindelse med hinanden; thi jo mere man udjevner Lønningerne, desto større kan man ogsaa gjøre den Myndighed, som man giver Menighedernes paa Besættelsen af Embederne, og jo større Forskjel der er inellem Lønningerne, desto vanskeligere og mere ubilligt er det at give Menighederne den fulde Indflydelse. Dette er en Grundsætning, som jeg altid har vedkjendt mig, og som jeg vedkjender mig i dette Dieblit. Naar og hvorledes den skal gennemføres i de paagjældende Lovforslag, maa bero paa de foreliggende Omstændigheder. I øvrigt er det ærede Medlem, naar han kalder dette Forslag yderligt gaaende, i temmelig

stor Modsetning til mig, thi jeg finder, at det ingenlunde er saa. Da Regjeringen kan tage en Trediedel af Ansøgningerne bort — og jeg har end ogsaa ved tidligere Leiligheder sagt, at jeg kunde gaae ind paa, at det blev noget Mere, hvis Regjeringen fandt større Betryggelse deri — saa finder jeg, at alene dette er nok til, at det ikke paa nogen Maade kan stemples som yderligt gaaende, thi derved er der jo sikket Regjeringen Indflydelse paa Balget, saaledes at den kan tage billigt Hensyn til Anciennitet osv., og med Hensyn til det egentligt Afgjørende, nemlig Menighedens Udnævnelse af En blandt de Tre, som ere foreslaaede, saa er dette jo netop en Maade, som jeg bestandig har søgt Ordet for. Det ærede Medlem for Odense (Oct. Hansen) skal jeg svare, at jeg tror, han glemte en meget vigtig Ting, da han fandt noget Modsigende i, hvad jeg havde sagt. Han mente nemlig, at det var underligt, at jeg satte saa nøie en Forbindelse imellem de to Lovforslag, naar jeg ikke havde deltaget i at indbringe Lovforslaget om Præsternes Lønning, da jo ellers de samme Medlemmer, som havde indbragt dette, ogsaa havde været med til at indbringe hint, men det ærede Medlem glemte, at der forelaa et andet Lovforslag derom, nemlig Regjeringens, saa at vi altsaa vilde være komne til Forhandling derom, enten det private Lovforslag var blevet indbragt eller ikke.

Octavius Hansen: Jeg tror dog ikke, at det ærede Medlem, der nu satte sig, kan undre sig over, at, naar der, efter at der er indbragt et Regjeringsforslag om Præsternes Lønning, indbringes et helt nyt Forslag fra en af Lederne af det Parti, som repræsenterer Flertallet her i Salen, og det sker med den Udtalelse, at man maa opgive ethvert Haab om Samvirken med Regjeringen, Ministeren da stiller sig saaledes, som sket er, nemlig ved at erklære, at, naar man har opgivet ethvert Haab om Samvirken med Regjeringen i dette Forhold, saa kan han ikke indlade sig paa denne Sag.

Th. Kruse: Jeg tror virkelig, at dersom den høitæredede Kirkeminister skulde vinde mange Forsvarere af samme Betskaffenhed som det ærede Medlem for Odense Amts 1ste Valgfreds (Octavius Hansen) og det ærede Medlem for Thisted Amts 2den Valgfreds (Sagd), saa vilde hans Existens som Kultusminister meget snart være forbi. Det kan ikke negtes, at det Slags Forsvarere falde ind under Ordspøget: „Gud fri mig for mine Venner“. Det var dog egentlig ikke for at yttre dette, at jeg forlangte Ordet; men Grunden dertil var en Yttring, der fremkom i Saar, og som atter i Dag er fremkommen, idet man nemlig bestandig betegner Sognene som Menigheder og argumenterer derfra, som om dette Udtryk virkelig kunde og skulde betegne Menigheder i kristelig